

פרוטוקול מס' 37
מישיבת ועדת הפנים
ביום ג', כ"ב בסיון תשי"ב - 26.5.52
בשעה 11.00

משותפים:
י. ספיר - היו"ר
א. אלסטן
מ. ארם
ע. אסף
ש. נבה
א. כהן

מוזמנים:
מר רוטנברג - משרד הפנים
מר זילניגר - משרד המשפטים

סדר-היום:
הצעה חוק לתיקון פקודת העיריות
(מס' 2), תשי"ב - 1952.

היו"ר י. ספיר: אני פותח את הישיבה.

אנו עומדים בסעיף 102(ג), ברור שמבחינה חוקית צריך שהמועצה תפרסם הודעה בדבר הסלת הארנונות, שיעורן ומועדי שילומן, ושהודעה בדבר אישור הארנונות תפורסם גם ברשומות. אני מציע לא לשנות את הסעיף.

אנו עוברים לסעיף-קטן (ד). מר פרנקו,

בא-כוח עיריית ירושלים הצצע להוסיף את המלים: "אלא לאחר שנמסרה הודעה בכתב או בדרך של פרסום כפי שתחליט המועצה". בחנאים רגילים היה צורך להתנגד להצעה כזאת, אבל בחקופה של שינויים כל כך דרסטיים בכל גובה הוצאות העיריה, אף פעם לא ידניקו המסים את ההוצאות. משום כך, בנסיבות מיוחדות, באישור מיוחד ובהודעה מיוחדת אפשר לתת את האפשרות הזאת.

דבר שני, בסעיף נאמר: "...ובלבד שהחיוב

בארנונה כוגדלת לא יחול אלא לאחר שנמסרה על כך הודעה בכתב לחייב בה..." זה מחייב את העיריה למסור הודעה בכתב לכל אחד ואחד ממשלמי המסים על שינוי גובה המס. נשאלה השאלה: מה היא ההורעה בכתב? הודעה בכתב יכולה להיות באמצעות העהונות לכל משלמי המסים. בסעיף נאמר: "לחייב בה", כלומר, לכל פרט ופרט. נתעוררה השאלה, האם עבודה זו של סידור החשבונות וההודעות לא יגזול הרבה מאד זמן, ואז לא ישאר זמן מספיק לשם גביית המסים. ושוב, בסעיף נאמר: "לאחר שנמסרה", נשאלת השאלה לגבי עצם המסירה, מה היא המסירה, כי גם התאריכים יהיו שונים.

אני מציע לקבל את עצם רעיון הגדלת

המסים.

ע.ע.

אידוב כהן :

לפי סעיף זה לא ברור אם אי-אפשר להטיל ארנונה מוגדלת באופן רטרואקטיבי?

צ. זילביגר :

חיוב התוספת לא יחול אלא אם נמסרה הודעה אינדיבידואלית לכל אזרח ואזרח.

היו"ר י. ספיר :

בסעיף נאמר: "להגדיל בתוך שנת הכספים את הארנונות הוטלו לגביה", כלומר,

לגבי אותה שנת התקציב.

ש. בבג :

צריך להוסיף: "ובתנאי שלא יחול שום חיוב רטרואקטיבי".

ס. ארם :

צריך להיות ברור, שאם יכולה להיות הגדלת הארנונה באחוז מסויים, הרי

ההגדלה הזאת תהיה רק לגבי החודשים שנותרו.

היו"ר י. ספיר :

לדעתי, ברור דבר אחד: הנוסח של הסעיף קובע שהעירייה רשאית באיזה חאריך שהוא

לאחר הראשון באפריל, לאחר שקבעו את המסים לאותה שנה, להגדיל את שיעור המסים לגבי אותה שנת הכספים, כולל כל ההיקף של שנת הכספים. איך היא תגבה, טמי תיגבה - זוהי בעיה שניה, צריך לקבוע שהארנונות האלה תחולנה מיום שהמועצה מחליטה על כך ולגבי התקופה שנותרה מיום זה עד סוף שנת התקציב.

ועכשיו שאלה טכנית. בסעיף נאמר: "...

ולקבוע מועדים לשילום הארנונות המוגדלות...". פירושו, שהיא יכולה לקבוע מועד לשילום הארנונה גם בשנת הכספים הבאה.

מלבד זאת, לשם מה צריך חיוב הארנונה

המוגדלת בספרים לחול רק לאחר שנמסרה על כך הודעה בכתב?

ס. ארם :

אני מערער לגופו של ענין. אני מציע לנסח את הסעיף כדלקמן: "...ובלבד

שהחיוב בארנונה מוגדלת לא יחול אלא לאחר שנמסרה על כך הודעה בכתב לחייב בה, ורק על החדשים הנוכחים עד תום שנת הכספים בשיעור מסויים של תוספת על התשלום החדשי של הארנונה הקיימת".

היו"ר י. ספיר :

הליקוי שבסעיף זה הוא, שאין כל אמצעי לבלום את המועצה,

אידוב כהן :

ישנה אפשרות אחת לבלום את המועצה, לא לאפשר לה להטיל לכאורה תוספת ארנונה

בשיעור אחוז קטן שמאחוריו תשלום גבוה.

ע. אסף :

אני שולל את כל ההסתייגויות. הצעת החוק מובאת בזמן שיש להליך אינפלציוני

והתיקרות רבה. והנה, לרגל הגורמים שהם ארציים וחלים על כל פרט ופרט בתקציבו האישי, אותו דבר משתקף בתקציב העירייה. הסעיף מצוין, כי שר הפנים יאשר את הגדלת הארנונה רק במסיבות מיוחדות, ולדעתי, זה כל מה שצריך לאמר. אני חושב שאין צורך בהגבלות נוספות. אין נושא עיקרי אחר לכיסוי תקציב העירייה מאשר משלם המסים.

היו"ר י. ספיר:

לדעתי, בהצעת הניסוח של הסעיף הנ"ל ישנו ליקוי יחיד לו השיעה פסיכולוגית אם טוענה סטיימט חחליט, באישור שר הפנים, להגדיל בחוץ שנת הכספים את הארנונה שהוטלה לגביה, בשעה שתבוא לקבוע את שיעורי הארנונה לשנת הכספים הבאה, תצטרך כאילו להוריד את גובה המס.

אידוב כהן:

אני מציע לקבוע כי תוספת הארנונה בסלה אוטומטית בסוף שנת התקציב.

ס. ארם:

אני כנראה היחיד המאמין בחכנית הכלכלית החדשה יותר מאשר אלה שהשליטה הרי האינפלציה לא תימשך עד אין סוף. אני מציע שאם באשר קביעת תדמפת ארנונה, שהיא לא תהיה שרירותית ולא תעלה על 50% משיעור הארנונה הקיימת, אני מציע לנסח את הסעיף כדלקמן: "המועצה רשאית, באישור שר הפנים שייבחן רק במסיבות מיוחדות, להגדיל בחוץ שנת הכספים את הארנונות שהוטלו לגביה, ובלכך שהגדלה לא תעלה על 50% מהתשלום של הארנונה הקיימת...". אני רוצה להגביל את אפשרות המועצה ושר הפנים להגדיל את המס באופן שרירותי.

ש. בבה:

היה הביון בהערתו של חבר הועדה אידוב כהן, שיש צורך לקבוע סייג לשיעור המסים, אני גם מבין שאין דרך אחרת לכיסוי תקציב הרשויות המקומיות, אם המצב יאלץ את המועצות המקומיות להגדיל את המסים בשיעור מסויים, ואם כי אין לי אמון רב במסד המסלול האני יכול לתאר לעצמי כי מכיון שהדבר טעון אישור מטעם השר וצריכות להיות מסיבות מיוחדות לכך, לא תהיה אפשרות להעלות את המסים באופן שרירותי, אם נרצה לצמצם את אפשרות ההעלאה בגבולות מסויימים ונרצה לבטא זאת באופן קונקרטי, יכול להיות מצב כזה שהסעיף הזה לא יכלא את תעודתו. בטלואו.

אני מציע למחוק את החלק השני של הסעיף, סתוך הנחה שבציגי הציבור בעיריות יוכלו לערער בפני משרד הפנים שלא יתן את הסכמתו להעלאה.

א. אלטמן:

אנו כבר נכנסנו מזמן לילב כזה שיום יום מגדילים את המסים, והפרוצס הזה, בוראי, לא ייפסק גם בעתיד, כי אם להיפך. כל אלה הדואגים לכיסוי תקציב מוסדות הציבור נוקטים בשיטה אחת - גביית מסים. האם חשבו פעם על כך שאפשר לאזן תקציב גם ע"י קיטוצים? גם אילו לא קבעו בחוק סעיף מיוחד המאפשר הגדלת המסים, גם אז היינו עומדים בפני לחץ עצום לאשר זאת, אבל אם אנו פותחים כאן פתח, בוראי שנעמוד בכל הקופה קצתה בפני הצעות חדשות להעלאת המסים, אני חושב שאין צורך לציין את ההיתר הזה במפורש.

מר רוטנברג:

ההוראה הזאת אינה חדשה, היא היתה קיימת גם בחוק המקורי.

א. אלטמן:

אני חושב שעלינו להחמיר ולא להקל בעניין זה, והמציאות המצא דרך לפתרון

הבעיות שתתעוררנה.

26.5.52

א. פרי: הייתי רוצה לקבוע סייג להגדלת המסים בחוק שנת הכספים. הסייג צריך להיות לגבי הארנונה אשר משלמים המחזיקים בבניין המשמש למגורים. אני שולל אמנם, את כל החוק, אך מאחר שהצעתי לא נתקבלה, אני מוכרח במסגרת החוק הזה לחפש ערובות לכך שהמוני האוכלוסייה הרחבים לא יקופחו. הייתי מציע לאשר הגדלת הארנונה במסגרת של מכסימום 25% מהארנונה הקיימת, אבל רק לגבי המחזיקים בבניין המשמש למגורים.

היו"ר י. ספיר:

אני חייב להגיע לידי סיכום. לי נראית יותר ויותר הצעת ההגבלה, שהארנונה הנוספת תחול רק לגבי תקופה מסוימת. אם אני מבין נכון, חוקפה של החוספת פג עם חום שנת הכספים, ועצם הסלת המס צינה נתפסת באופן פטיכולוגי למס הקודם, זוהי תוספת מיוחדת, ואם היא חלה רק לגבי תקופה מסוימת, היא מוכרחה להיות יותר גדולה מאשר אילו התחלקה לכל חדשי השנה, ואז זה מחייב את המועצה מסילא לעשות רביזיה בקביעת שיעורי המסים. אני יכול להניח שהצעה זו יכולה להתקבל על דעת רוב חברי הועדה, כי יש בה משום בלם רציני.

הבעייה השניה שעורר חבר הועדה פרי, לקבוע את הסייג רק לגבי מסזון בבניין המשמש למגורים, בסעות יסודה, המס הכללי, במידה שהוא מוטל, הוא מוטל גם על בעלי עסקים וגם על בעלי מחסנים. בסעיף נאמר: "המועצה רשאית... להגדיל את הארנונות...". כלומר, הרשות בידה להגדיל את הארנונות שברצונה להגדיל.

נשאר לנו רק לקבוע סופית ביחס לקטע האחרון, אם יש צורך בהודעה ככתב, או לא. לדעתי, היות ונאמר שעל המועצה לקבוע סוגיית לשילוח הארנונות המוגדלות, בזה כבר נרמז אם תוטל תוספת ארנונה, אי-אפשר יהיה לגבוחה בתשלום אחד.

צ. זילביגר:

הושמעו פה דעות ברורות לסרי. דעה אחת מתישבת יחוח או יותר עם ההצעה הזאת ודעה אחרת חולקת עליה במידת מה, ברצוני להסביר את ההצעה הזאת, מדוע מדובר כאן על שנת הכספים שלגביה הוטלה הארנונה, הכוונה היא לתת אפשרות של הגדלת הארנונה. לפי שיטת הארנונה הקיימת והמוצעת, הארנונה היא שנתית. על כן, אם מגדילים דבר קיים, מוכרחים להגדיל אותו דבר, כלומר, את הארנונה השנתית כמו שהיא. על כן, הדעה האחרת שהושמעה אינה מתישבת גם עם הנוסח והחוכן בכתוב כאן. אני מבין שבעלי ההצעה מתכוונים לכך שהארנונה הקיימת תישאר, נוסף על כך אפשר יהיה לגבות תוספת מיוחדת, אשר תחול רק לגבי שארית השנה. אני מוכן לנסח זאת בלשון משפטית ברורה. אם הצעה זו תתקבל, אין צורך, לדעתי, בסופא של הסעיף, אלא נחייב את המועצה לנהוג, כמו בכל מקרה של הסלת מסים חדשים. היא תודיע על כך כרבים, ושר הפנים יפרסם זאת ברשומות, אך לא לקשור את עצם התשלום והתיוב בהודעה דוקא.

היו"ר י. ספיר:

אנו בער הודעה אינדיבידואלית, אך איננו מציעים לקשור זאת עם חיוב התשלום.

ע. אסף:

מבחינה משפטית, איזה ערך יש להודעה שאין בצידה סנקציה?

היו"ר י. ספיר:

הכוונה היא באמת מוסרית ציבורית, ולא חוקתית.

היו"ר י. ספיר:

הרוב הוא בעד זה שהרשות להטיל תוספת

על הארנונה הקיימת תינתן במסיבות מיוחדות באישור שר הפנים, ללא הגבלה של גובה המס וללא הגבלה של סוג החייב במס, המיעוט תובע הגבלת התוספת והגבלת סוג המסלמים.

מ. ארם:

כלבד זאת, אנו מציעים שהסעיף ינוסח כדלקמן: "המועצה רשאית, באישור שר הפנים שיינתן רק במסיבות מיוחדות, להגדיל בתוך שנת הכספים את הארנונות שהוטלו לגביה, ולקבוע מועדים לשילום הארנונות המוגדלות; ובלבד שההגדלה של הארנונה אשר חשלה ע"י המחזיק בבנין המשמש למגורים לא תעלה על 25% מהארנונה הקיימת, ובלבד שהחייב בארנונה מוגדלת לא יחול אלא לאחר שנמסרה על כך הודעה בכתב לחייב בה ורק על החדשים הנותרים לתום שנת הכספים".

בתקבלה הצעת הרוב, שהרשות להטיל
מססמט על הארנונה הקיימת, תינתן
במסיבות מיוחדות באישור שר הפנים,
ללא הגבלה של גובה המס וללא הגבלה
של סוג החייב במס,

היו"ר י. ספיר:

אנו עוברים לסעיף 103.

האם אתם קובעים, מבחינה משפטית,

שכנוסח זה של הסעיף מובטח הכוונה, שהמועצה רשאית, ללא אישור שר הפנים להפחית ארנונה או לוותר עליה מתוך התחשבות במצבו החמרי של החייב בה. נוסף לכך, אם ברצונה להפחית ארנונה או לוותר עליה לא מחמת מצבו החמרי, אלא מחמת סיבה אחרת, היא זקוקה לקבלת אישור שר הפנים על הסיבה, אינה זקוקה לקבל אישור על עצם ההחלטה האינדיבידואלית שחבוא כחוצאה מאישור הסיבה, אם זוהי הכוונה, אני מציע לאשר את הסעיף כפי שהוא.

הסעיף 103 אושר

אנו עוברים לסעיף 104.

פה מתעוררת שוב שאלת פרינציפיונית,

לפי החוק הקיים, אותה ועדת שומה מפרסמת בעצמה את לוח השומה, מקבלת את ההתנגדויות, דנה בהן, מחליטה ומפרסמת מחדש את לוח השומה המתוקן, ועל כך אפשר להגיש ערעור בפני ועדת הערעורים. באופן נורמלי אין אינסטנציה של בית משפט. הצעת החוק החדש משנה זאת ומעבירה את שתי הפעולות שבעשו קודם ע"י ועדת השומה עצמה לשתי ועדות, ועדת השומה וועדת העררים, את האינסטנציה היכולה לברר כל ערעור נוסף, היא מעבירה לבית המשפט.

מר רוטנברג:

הנספחון הוכיח, כי על זמן שועדת

השומה יכולה בעצמה לתקן את לוח

השומה, היא מזלזלת בעבודה האינסטנציה של בית משפט הכרחית בכל מדינה מתקנת. אי-אפשר להשאיר לגוף הנבחר ע"י אותה מועצה המעוניינת לשמור על הכנסותיה, שהיא גם מחליטת על המסים ותהיה הפוסק האחרון. אנו יודעים מתוך הנסיון כי הסידור המוצע הרבה יותר יעיל, ואני מבקש לאשרו כפי שהוא.

ע.צ.

ש. בבה:

אני מציע לציין בטעיף כי יו"ר ועדת השומה הוא האיש השלישי שנחמנה ע"י

שר הפנים, או שהועדה בוחרת ביו"ר.

א. פרי:

אני מציע שהמועצה תמחר את כל שלושת חברי ועדת השומה.

נתקבלה הצעה ש. שמה.

הסתייגות: א. פרי

לפי נוסח הטעיף הזה, במקרה שהמועצה לא ביטלה את חברי ועדת השומה

היו"ר י. ספיר:

וסמכויותיהם, היא קיימת ללא הגבלה.

זוהי ועדה אשר מקבלת החלטות גם בניגוד להחלטות המועצה, ולכן אין כל הגיון

צ. זילביגר:

לקשור את זמן קיומה בזמן קיום המועצה.

בקשר לסעיף-קטן (ד), מעירים שעי"כ לא תהיה אפשרות לשלם ליו"ר ועדת

היו"ר י. ספיר:

השומה שכר יותר גבוה מאשר לחבריה, והרי ליו"ר ישנם תפקידים הרבה יותר קשים.

סעיף 104 אושר

הסתייגות: א. פרי, מציע למחוק

בטעיף ערך את המלים: "באישור שר הפנים".

אנו עוברים לסעיף 105.

כוונת הטעיף היא, שלש השומה יהיה

מוכן באיזה זמן שהוא, אשר לאפשר זמן מספיק לכל הפרוצידורות בכל האינסטציות עם ה-1 לאפריל. כמו כן, החוק הזה קובע שמדי שנה בשנה אפשר להכניס שינויים בלוח השומה, אך גם אותם צריך לעשות לפני ה-1 לאפריל.

סעיף 105 אושר

אנו עוברים לסעיף 106.

סעיף 106 (א) (2) נותן סמכויות רחבות

מדי. אין אפשר להכריח תושב, שאין לו כל קשר לכך, למסור ידיעות או מסמכים?

אני מסכים למחוק בטעיף 106 (א) (2) את המלים "מכל תושב".

מר רוטנברג:

עיריית ירושלים הציעה להשאיר את הסעיפים 106 (א) (2) ו-(3) כפי שהיו בחוק המקורי.

היו"ר י. ספיר:

לשם מה יש צורך במלה "חקירות" בטעיף 106 (א) (3).

מר רוטנברג:

אין לי התנגדות למתיקה הטלים: "ולערוך בהם חקירות".

ש. בנה:

ביחס לסעיף 106(ב), אני מחייב את הדעה האומרת שיש להעניש אדם שמסר ידיעות כוזבות, אך מה ההצדקה להושיב אדם בבית סוהר רק בגלל זה שסירב למסור ידיעות?

מר רוטנברג:

אני מסכים לקבוע סעיף האומר, כי במקרה שועדת השומה לא קיבלה את הידיעות והמסמכים הרלוונטיים לה לשם הכנת לוח השומה, תעריך את הנכסים לפי ראות עיניה.

ז. זילביגר:

זו אינה סנקציה, הרי ועדת השומה אינה יכולה לתעריך נכסים בסכומים שאין להם כל יסוד מציאותי.

היו"ר י. ספיר:

קודם כל, ועדת השומה יכולה במקרים מסויימים לתעריך נכסים גם למעלה מהמציאות, ואז יהיה מעוניין בעל הנכס להוכיח ולהגיש את המסמכים הטובים שאין הדבר כך. במקרה שועדת השומה תעריך כפי שהדבר במציאות, הרי לא יהיה כל ענין לבעל הנכס לא להאאות את המסמכים.

אני מציע למחוק את סעיף 106(ב)(1) ולהוסיף פיסקה האומרת, כי אדם שסירב למסור ידיעה שבידו או להראות מסמך שברשותו, רשאי ועדת השומה לתעריך את נכסיו לפי ראות עיניה.

אירוב כהן:

צריך לציין מיהו המסרב, הבעל, או המחזיק, אם המחזיק מסרב למסור ידיעות או מסמכים לצורך הערכת כספי ולא מאסר.

ז. זילביגר:

מרבית השומה הקשורה בידיעות ובמסמכים, קשורה בארנונה של הבעלים, ולא המחזיקים.

אירוב כהן:

אני מציע כי לגבי אי-מסירת ידיעות או מסמכים ע"י בעל הנכסים, תעריך ועדת השומה לפי ראות עיניה; לגבי אי-מסירת ידיעות או מסמכים ע"י המחזיק בשביל הבעל - יוטל עונש כספי.

ז. זילביגר:

אני מציע לחלק את הסעיף, לאפשר הטלת עונש קל יותר כלפי מיחב למסור ידיעה או למסור מסמכים. אפשר להסתפק בקנס בלבד, ולא מאסר.

ש. בנה:

הבעייה היא פרינציפיונית, לדעתי, כל אדם רשאי לסרב.

הוחלט להפסיק את הישיבה, ולהמשיך את הישיבה בנקודה זו בישיבה הבאה.